

Sygn. akt V U 505/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku T. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 30 marca 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

SSO Regina Stępień

Sygn. akt: VU 505/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., przyznał wnioskodawczyni T. K. prawo do emerytury od dnia 1 marca 2016 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Do wyliczenia wysokości świadczenia zastosowano regułę określoną w art. 26 powołanej ustawy, pomniejszając wysokość tak obliczonego świadczenia o kwoty wypłacanej dotychczas emerytury wcześniejszej. W związku z faktem, iż obliczone w ten sposób świadczenie okazało się wyższe od dotychczasowej emerytury, ZUS wstrzymał wypłatę emerytury pobieranej dotychczas i postanowił o wypłacie nowego świadczenia od dnia jego przyznania.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona zakwestionowała prawidłowość wyliczenia nowego świadczenia w zakresie potrącenia kwot dotychczas wypłaconych emerytur i wniosła o ustalenie emerytury tak jak przy obliczeniu dotychczas pobieranej emerytury. W uzasadnieniu podkreśliła, że dnia 15 marca 2016r. złożyła wniosek o przeliczenie emerytury ze względu na ukończenie wieku 65 lat. Precyzując swoje stanowisko na rozprawie dnia 6 lipca 2016 r. wnioskodawczyni powołała się na wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 grudnia 2015 r. o sygn. akt VI U 2161/13, podnosząc nadto, że ma ciągłość emerytury od 2005r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując, że w stosunku do wnioskodawczynie prawidłowo zastosowano art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, skoro od dnia 1 listopada 2005 r. pobierała ona emeryturę przyznaną na podstawie art. 46 w.w. ustawy.

Sąd ustalił:

Wnioskodawczynie T. K., urodzona dnia (...), powszechny wiek emerytalny w wymiarze 60 lat osiągnęła z dniem(...)

Od dnia 1 listopada 2005 r., decyzją z dnia 5 grudnia 2005 r. znak (...) przyznano odwołującej prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29, ust. 1, pkt 1 w zw. z art. 46 ustawy emerytalnej. Emerytura ta została obliczona zgodnie z regułami określonymi w art. 53 ustawy emerytalnej na kwotę 1186,84 zł.

Wysokość świadczenia była przeliczana kolejnymi decyzjami oraz podlegała corocznej waloryzacji.

W dniu 15 marca 2016 r. odwołująca złożyła wniosek o emeryturę, żądając obliczenia jej wysokości według nowych zasad, z zaznaczeniem, że ma ustalone już prawo do emerytury o nr (...).

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 30 marca 2016 r., znak (...), na podstawie przepisu art. 24 ustawy emerytalnej, przyznał wnioskodawczynie od dnia 1 marca 2016 r. prawo do wnioskowanej emerytury i równocześnie ustalił jej wysokość w sposób określony w art. 25 i 26 ustawy emerytalnej na kwotę 1822,12 zł. Organ rentowy przyjął zaewidencjonowane na koncie emerytalnym wnioskodawczynie składki z uwzględnieniem waloryzacji w kwocie 42070,83 zł oraz sumy zwaloryzowanego kapitału początkowego w kwocie 496446,15 zł, które pomniejszono o sumę kwot pobranych emerytur w łącznej kwocie 177555,14 zł, nadto przyjęto odpowiednie dla ubezpieczonej średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 198,1 miesięcy.

Sąd zważył:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że generalną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest to, że postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 116 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej). Organ rentowy działa w granicach wniosku. Wbrew zaś twierdzeniom wnioskodawczynie, złożyła ona dnia 15 marca 2016 r. wyraźny wniosek o przyznanie emerytury, korzystając z formularza urzędowego takiego wniosku. Nie składała zaś wniosku o przeliczenie dotychczas pobieranego świadczenia.

Odwołująca jako osoba urodzona po dniu 31 grudnia 1948r., składając w roku 2016 wniosek o emeryturę, mogła też uzyskać prawo do tego świadczenia na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, który stanowi, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. Przepisany powszechny wiek emerytalny uprawniający do emerytury dla kobiet urodzonych dnia 31 grudnia 1952 r. wynosi co najmniej 60 lat.

Szczegółowe zasady wyliczania wysokości emerytur przyznanych na podstawie art. 24 powołanej ustawy uregulowane zostały w art. 25 i 26 tej ustawy.

W myśl art. 25, ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zaewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Z kolei ust. 1b tego artykułu stanowi, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia

26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014r. poz. 191 i 1198 oraz z 2015r. poz. 357), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie natomiast z art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (ust. 1).

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie pozostaje, czy do wyliczenia wysokości emerytury odwołującej należy zastosować reguły określone w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, tak jak to uczynił ZUS.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie, w całej rozciągłości zgadza się z argumentacją przedstawioną przez organ rentowy, gdyż znajduje ona oparcie w obowiązujących przepisach. W przedmiotowym przypadku ubezpieczona, jako osoba urodzona po dniu 31 grudnia 1948r., od roku 2005 pobiera emeryturę przyznaną na podstawie art. 46, w zw. z art. 29. Następnie kolejny wniosek emerytalny zgłosiła w marcu 2016 r. i z tego względu obecnie jej uprawnienia emerytalne mogły zostać rozpoznane wyłącznie na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej i art. 25 i 26 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym obecnie, w tym również na podstawie art. 25 ust. 1b tej ustawy, dotyczącego pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury o sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zdaniem Sądu, zaproponowany przez odwołującą sposób wyliczenia jej emerytury z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b w.w. ustawy nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach, a o jego zasadności nie może przesądzać treść orzeczenia Sądu powszechnego wydanego w innej sprawie, jako że nie wiąże on innych Sądów przy rozstrzygnięciu spraw indywidualnych, z udziałem innych stron, choćby stan faktyczny spraw był zbliżony.

Odnosząc się do argumentacji zawartej w powołanym przez wnioskodawczynię wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie, należy wskazać przede wszystkim, że nie stwierdzono dotychczas niekonstytucyjności art. 25 ust. 1b w stosunku do osób, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny uprawniający do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej przed dniem wejścia w życie tego przepisu, tj. przed 1 stycznia 2013 r, co nastąpiło na mocy ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 637)

Przepisy wprowadzone w.w. ustawą nowelizującą spowodowały istotne zmiany dotyczące wieku uprawiającego do emerytury dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., różnicując je w zależności od daty urodzenia. Regulacja ta budziła i budzi wiele zastrzeżeń właśnie z uwagi na zróżnicowanie uprawnień dla ubezpieczonych tylko ze względu na datę urodzenia. Jednakże Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 maja 2014 r. K 43/12 uznał te zmiany za zgodne między innymi z art. 2, 32 i 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W obszernym uzasadnieniu Trybunał uzasadnił swoje stanowisko wskazując, że celem nowego systemu emerytalnego było stworzenie mechanizmu gromadzenia środków finansowych łagodzących w przyszłości zwiększone wydatki związane z postępującym procesem starzenia się ludności, przy ograniczeniu roli państwa. W ustawie nowelizującej z 2012 r., reagując na nowe zjawiska demograficzno-rynkowe, ustawodawca wprowadził do systemu emerytalnego dwie istotne zmiany: podniósł wiek emerytalny i przewidział stopniowe zrównywanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn oraz ustanowił emeryturę częściową. Cel i sposób jego realizacji odpowiada treści art. 67 ust. 1 Konstytucji, który wskazuje, że ustalanie zasad przyznawania świadczeń z ubezpieczeń społecznych jest domeną ustawy zwykłej. Przepis ten stanowi, że „Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa”. Trybunał Konstytucyjny potwierdzał dotąd w swych orzeczeniach, że ustawodawca jest generalnie uprawniony do zmiany prawa emerytalnego, a nawet do ograniczania uprawnień uprzednio przyznanych, zwłaszcza w warunkach zmian

społecznych i gospodarczych, w tym wprowadzania kompleksowych reform systemu emerytalno-rentowego (por. wyrok TK z 20 grudnia 1999 r., K 4/99). W konieczne zmiany tego typu wpisuje się regulacja prawna zawarta w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze, należy wskazać, że wnioskodawczyni dopiero dnia 15 marca 2016 r. zdecydowała się domagać przyznania jej świadczenia w tzw. nowym systemie (zdefiniowanych składek), gdzie świadczenie nabywa się za okresy ubezpieczenia, a wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek. Z tym wiąże się ustalenie wysokości świadczenia w oparciu o przepisy obowiązujące w chwili złożenia przedmiotowego wniosku o świadczenie, który jest warunkiem realizacji prawa z tytułu osiągnięcia przepisanej powszechnego wieku emerytalnego. W dniu zaś przyznania prawa do emerytury tzw. "nowej" oraz w chwili złożenia wniosku o to świadczenie, niewątpliwie obowiązywał art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, którego treść jest jednoznaczna i brak przepisów wyłączających jego zastosowanie w zależności od daty osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku wskazanego w art. 24 ustawy emerytalnej. Pobranie emerytur na podstawie wskazanych wyżej przepisów oznacza z kolei niewątpliwie skonsumowanie części kapitału składkowego, w związku z czym od 1 stycznia 2013 r. odlicza się od niego sumę wypłaconych emerytur.

Reasumując, Sąd uznał, iż skoro organ rentowy w sposób zgodny z prawem obliczył wysokość emerytury skarżącej, zatem jej odwołanie jako nieuzasadnione należało oddalić.

W konsekwencji, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.